

Libor Vondráček: Žádná pokuta by nebyla tak ničivá jako dopady zavedení ETS 2! Většina obyvatel se propadne do chudoby

20.9.2025 - Libor Vondráček | Strana svobodných občanů

Vláda Petra Fialy (ODS) zakrývá svoji neschopnost válkou na Ukrajině, na niž se neustále vymlouvá. Svobodní mají úplně jinou cestu, jak uvedl v aktuálním rozhovoru pro [iportal24.cz](#) jejich předseda a lídr společné kandidátky SPD v Jihočeském kraji Libor Vondráček. »Statistiky Eurostatu ukazují, že za posledních pět let patří Česká republika k nejhorším v celé EU, pokud jde o vývoj reálných mezd - tedy skutečné kupní síly obyvatel,« upozorňuje Vondráček. Další zhoršení situace hrozí kvůli emisním povolenkám pro domácnosti (ETS 2). »Volby proto budou mimo jiné o tom, zda tento scénář připustíme, nebo se mu dokážeme postavit,« vyzývá.

Jako jedno z ústředních témat, které skloňujete jako SPD i jako Svobodní, je zavedení emisních povolenek pro domácnosti. Jak toto nařízení chcete zrušit? Jako právník se specializací na ústavní a evropské právo si jistě uvědomujete, že rozhodnutí přijatá v Bruselu se zpětně prakticky rušit nedají.

Máte pravdu. Já se k odpovědi dostanu a neuteču vám z otázky, ale nejdřív bych v téhle souvislosti rád zdůraznil, co je na celé věci pro Českou republiku to nejhorší. Je to skutečnost, že systém emisních povolenek pro domácnosti byl schválen právě během našeho předsednictví v Radě EU.

To, co bylo prosazeno v době, kdy Petr Fiala zastával předsednickou roli, už nelze jednoduše zrušit, jak jste sám řekl ve vaší otázce. My se ale nevzdáváme. Musíme hledat jinou cestu, jak nařízení obejít. Pokud se tak nestane, hrozí, že více než polovina českých domácností nebude schopna bez podpory ze sociálně-klimatického fondu zaplatit základní potřeby, jako jsou energie, nájem a potraviny.

Balíček »Fit for 55«, první krok k naplnění Green Dealu, zahrnuje nejen emisní povolenky na pohonné hmoty a vytápění domácností, ale také zákaz prodeje nových aut se spalovacími motory a další výrazná omezení. Už v roce 2021 sama Evropská komise odhadla, že tato opatření mohou uvrhnout až 280 milionů Evropanů do energetické chudoby a závislosti na dávkách. Česká vláda přesto balíček podpořila, a to i s vědomím, že v důsledku by mohlo být ohroženo až 5,5 milionu občanů naší země. Pokud budou emisní povolenky spuštěny od 1. ledna 2027, je reálné riziko, že se do energetické chudoby propadne většina českých obyvatel.

Volby proto budou mimo jiné o tom, zda tento scénář připustíme, nebo se mu dokážeme postavit. Inspirací mohou být zkušenosti s migračními kvótami z roku 2015.

I za cenu hrozby pokut?

Vždyť Soudní dvůr EU v roce 2020 označil kvóty za závazné a Evropská komise pohrozila pokutami, avšak ve skutečnosti k jejich vymáhání nikdy nedošlo. Podobně i v případě emisních povolenek je pravděpodobné, že hrozby pokut zůstanou jen na papíře – a i kdyby ne, žádná pokuta by nebyla tak ničivá jako dopady samotného zavedení systému ETS 2.

Pokud bychom odmítli povolenky zavést a raději čelili sankcím, odhalili bychom absurditu celé unijní legislativy: státy by totiž dávaly přednost pokutám před plněním pravidel, která by jejich ekonomiky a občany ničivě zatížila. To je situace, kterou si EU, už dnes působící jako »obr na hliněných nohou«, nemůže dovolit.

Budoucí vláda tak bude stát před zásadní otázkou: připustíme další zdražování a energetickou chudobu, nebo se postavíme proti a zabráníme emisním povolenkám, aby zničily naše domácnosti? Za sebe říkám jasně – udělám vše pro to, aby se naplnila ta druhá možnost.

Volební lídryně Svobodných Markéta Šichtařová na zahajovacím mítinku SPD v Praze prohlásila, že se sice před každými volbami tvrdí, jak právě ony jsou těmi nejdůležitějšími, ale nyní to skutečně platí, protože »hrozí konec civilizace, jak ji známe«. Souhlasíte?

Ano, bezesporu. Hrozí, že se zadlužování stane běžným standardem a že během čtyř let Green Deal zásadně poškodí naše hospodářství. Pokud se to včas nezastaví, následky mohou být nevratné. Tyto volby jsou také jiné tím, že se na ně reaguje zkušenostmi z posledního hlasování, kdy propadlo až 20 procent voličských hlasů. Právě proto dnes vidíme vznik spojení a spolupráci mezi stranami, které by byly dříve těžko představitelné. A to samo o sobě ukazuje, jak výjimečná je současná situace.

Když dovolíte, vrátím se v této souvislosti ke spolupráci s SPD. Vy už jste se k ní vyjadřoval v našem rozhovoru na jaře, nicméně od té doby na ni reagovala i členská základna a například na sociálních sítích nejsou reakce zdaleka jen souhlasné...

Jenže na sociálních sítích píšou často falešné a anonymní profily, takže se tomu nedá přikládat velká váha. Já si naopak myslím, že diskuse na tohle téma už je za námi a členská základna Svobodných teď táhne za jeden provaz, a to i s dalšími stranami na společné kandidátce. Ta je rozhodně absolutně nejbližší našim prioritám a tomu, o co nám všem jde: abychom mohli svými hlasy v Poslanecké sněmovně prosazovat náš program.

Jak se coby právník díváte na žaloby ze strany Volt Česko a hnutí Česká republika na 1. místě!, že tvoříte skrytou koalici?

Je to úplně mimo. Ústavní soud už několikrát řekl, že to, co Volt namítá, není v rozporu se zákonem.

Rozsudek I. ÚS 127/96 se zabýval otázkou, zda Ústřední volební komise může překlasifikovat kandidátní listinu politické strany na koalici na základě složení kandidátů, kteří nejsou výhradně členy nominující strany. Ústavní soud zde zdůraznil princip svobody politické soutěže a absence zákonné povinnosti, aby kandidáti museli být členy strany, což umožňuje nabízet místa na kandidátce členům jiných stran bez nutnosti deklarovat koalici. Soud argumentoval, že takové jednání není zakázáno a rozhodnutí o formě kandidatury náleží samotné straně.

»Není ani předepsáno, že na kandidátní listiny se zapisují pouze členové kandidující strany, je možné zapsat každou fyzickou osobu, která má pasivní volební právo (srov. zejména § 25 zákona č. 247/1995 Sb.).« Jasně to potvrzuje, že zákon neomezuje složení kandidátní listiny na členy vlastní strany, což umožňuje zahrnutí členů jiných stran bez změny statusu na koalici.

»Utváření (volebních) koalic tak podléhá dohodě stran, která není nijak veřejnoprávně regulována, resp. zakázána. Zákon č. 247/1995 Sb. s takovým jednáním nespojuje žádné právní důsledky pro kandidující stranu.« Zde soud vysvětluje, že dohody o spolupráci, včetně nabízení míst na listině členům jiných stran, nejsou regulovány veřejným právem a nemají automatické důsledky, jako je překlasifikace na koalici, což chrání svobodu stran v politické soutěži.

»Z toho lze dovodit, v souladu s ustanovením čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, respektive čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy ČR (zejména argumentace ‚každý občan může činit, co není zákonem zakázáno‘), že za daného právního stavu jen sám politický subjekt dobrovolně rozhoduje, zda se chce voleb účastnit jako (volební) subjekt samostatný nebo jako (volební) koalice.« To podtrhuje princip, že absence explicitního zákazu umožňuje stranám volně rozhodovat o složení listiny, včetně zahrnutí členů jiných stran, bez vnějšího zásahu, což podporuje volnou soutěž politických sil.

V nálezu Pl. ÚS 42/2000 Ústavní soud posuzoval ústavnost vyšších uzavíracích klauzulí pro koalice (10–20 %) oproti 5 % pro jednotlivé strany a zrušil je jako protiústavní pro jejich účelovost a arbitrárnost. Soud zde implicitně podporuje možnost spolupráce mezi stranami, včetně sdílení kandidátních listin, jako výraz solidarity, aniž by to nutně vedlo k vyšším prahům. To odůvodňuje, proč je přípustné, aby strana bez deklarace koalice zahrnula kandidáty z jiných stran, protože zrušení diskriminačních opatření chrání volnou soutěž a brání odrazování od takové spolupráce.

»Zákon sestavování koalic expressis verbis připouští, což chápu jako ústavně souladný výraz společenské solidarity a ohledu silnějších politických stran ke slabším partnerům.«

Připuštění koalic je dle nálezu ústavně v pořádku jako forma solidarity, což se vztahuje i na neformální spolupráci, jako je nabízení míst na listině bez formální koalice, aby se podpořila politická soutěž. *»Stanovení posuzované uzavírací klauzule pro koalice (20 %) je tak nejen projevem ústavně nepřipustné účelovosti, ale – za daných podmínek – je již zřetelným výrazem zákonodárcovy libovůle.«* Zde soud kritizuje vyšší prahy jako libovůli, což implikuje, že bez takových diskriminačních opatření je přípustné mít prvky spolupráce (jako kandidáti z jiných stran) bez nutnosti vyššího prahu, čímž se chrání svoboda stran v sestavování listin.

»Spor totiž není o to, zda koalice (zákonem) připustit, ale – jsou-li připuštěny – jaké jim vytvořit (ústavně souladné) podmínky, aby jejich účast na volné soutěži o získání mandátů na jejich rozdělení měla vůbec smysl a mohla tak plnit Ústavou předpokládaný účel ozřejmující (demokratický) charakter státu.« Což vysvětluje, že pokud jsou koalice připuštěny, musí mít rovné podmínky, což podporuje, že neformální spolupráce (bez klasifikace jako koalice) je v pořádku, aby se neomezovala volná soutěž.

»Volební zákon jako procesní nástroj k jejich realizaci nesmí vybočit z jimi daných hranic, ať již co do respektu k volební formuli, nebo co do stanovení podmínek, za nichž politické strany mandát k ustavení státní moci získávají.« Soud zde zdůrazňuje, že volební zákon nesmí omezovat podmínky pro získání mandátů, což se vztahuje na svobodu v sestavování listin včetně zahrnutí členů jiných stran bez penalizace vyššími klauzulemi.

Předseda SPD Tomio Okamura v rozhovoru pro iportal24.cz jasně vyloučil, že byste jen podporovali vládu Andreje Babiše. Že chcete přímo do vlády. Je to reálné? A proč je podle vás hnutí ANO prakticky jistým vítězem voleb?

Hlavním důvodem je, že vládní koalice nenaplnila své předvolební sliby a způsob, jakým řídí zemi, lidé hodnotí velmi negativně. Statistiky Eurostatu ukazují, že za posledních pět let patří Česká republika k nejhorším v celé EU, pokud jde o vývoj reálných mezd – tedy skutečné kupní síly obyvatel. To lidé jasně cítí ve svých peněženkách a spojují s vládou Petra Fialy.

Samozřejmě, část problémů začala už za minulé vlády během covidu, ale většina voličů dnes hledá především toho, kdo současnou vládu dokáže porazit. Mnozí mi říkají, že jejich hlavní motivací je konec tohoto kabinetu, proto volí nejsilnější alternativu. A v této souvislosti mám největší obavu ze scénáře, že by ANO a STAN získaly dohromady 101 mandátů a dokázaly sestavit většinu. Věříme ale,

že volební výsledek bude jiný a tato možnost vůbec nenastane. Že pokud ANO nakonec bude chtít sestavit vládu, pak by muselo přistoupit na mnoho bodů, které máme společné s jejich volebním programem i s programem SPD a jejich partnerů. I proto se vyplatí volba SPD, nechceme-li, aby se ANO vydalo cestou liberálních experimentů hnutí STAN, které má v programu například přijetí eura.

Proč jste proti vstupu do eurozóny?

Každá země má jiné hospodářské podmínky a potřebuje vlastní měnovou politiku, která na ně dokáže pružně reagovat. Pokud bych měl použít příměr – euro je, jako kdyby všichni muži museli nosit stejnou velikost košile bez ohledu na to, jakou mají postavu. Ve chvíli, kdy stát přijde o vlastní měnu, ztrácí důležitý nástroj, kterým může vyrovnávat hospodářské výkyvy. Pak se všechno promítá do inflace, což je také důvod, proč země v eurozóně v posledních letech zažívaly velmi rozdílný růst cen.

To je ale jen část problému. Další argumenty jsme k tomu shromáždili a zveřejnili na webu www.za-korunu.cz, kde jsme také shrnuli závěry našich konferencí.

Ze všech těch argumentů zmíním ještě jeden, který považuji za zásadní: přijetí eura by posunulo naši ekonomiku ještě víc směrem k roli pouhého logistického zázemí Evropy. Společná měna totiž neumožňuje pružně reagovat na rozdíly ve mzdách a výrobních nákladech, takže bychom nedokázali konkurovat zahraničním firmám na jednotném trhu. Výsledkem by bylo, že bychom místo vlastní výroby sloužili hlavně jako překladiště – a tento trend by se ještě zrychlil.

V nedávné debatě na CNN Prima NEWS jste zkritizoval protiruské sankce. Proč jste proti jejich dalšímu zpřísňování?

Hlavní problém je, že sankce dopadají na naše podniky mnohem tvrději než na Rusko samotné. České firmy často nevědí, co přesně jednotlivé sankční balíčky obsahují, a kvůli tomu ztrácejí zakázky i konkurenceschopnost. Zatímco velké západní koncerny se rychle přizpůsobily a našly způsoby, jak obchodovat přes postsovětské státy, naši podnikatelé doplácí na složitá a nejasná pravidla. Kdyby sankce opravdu fungovaly, ruská ekonomika by už dávno musela být v troskách – a to se nestalo.

Vláda argumentuje, že je potřeba pomáhat »napadené zemi«. Vy si to nemyslíte?

Pomáhat můžeme, ale ne z peněz daňových poplatníků. Svobodní vypravili humanitární dodávku z vlastních zdrojů. Ale pokud chceme mít nízké daně, nemůžeme rozhazovat peníze po světě. Válku nelze financovat z veřejných prostředků.

A víte, co je na tom úplně nejzajímavější? Že Institut pro světovou ekonomiku v Kyjevě počítal, že Česko už poskytlo Ukrajině více než 1,3 miliardy eur. To je obrovská částka – v přepočtu přes 240 miliard korun. A přitom tato vláda sama vytvořila dluhy ve výši 1,2 bilionu korun. Místo aby hledala cesty, jak stabilizovat české veřejné finance, odkazuje na válku na Ukrajině jako na výmluvu. Je potřeba si přiznat, že tahle politika není dlouhodobě udržitelná. A že Fialův kabinet se opravdu jen vymlouvá a vymlouvá. Kdyby neměl válku, musel by si jím jako omluvu vlastní neschopnosti snad i vymyslet.

Převzato z iportal.cz

<https://svobodni.cz/nezarazene/libor-vondracek-zadna-pokuta-by-nebyla-tak-niciva-jako-dopady-zavedeni-ets-2-vetsina-obyvatel-se-propadne-do-chudoby>